

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clikcando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas , un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
V03G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
V03G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
V03G020V01304	Econometría	1c	6
V03G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
V03G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
V03G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
V03G020V01404	Macroeconomía	2c	6
V03G020V01405	Políticas económicas	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Contabilidade financeira I				
Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Buch Gómez, Enrique Juan			
Profesorado	Buch Gómez, Enrique Juan Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel Muñoz Dueñas, María del Pilar Saez Ocejo, José Luis			
Correo-e	ebuch@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financeira como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	A2	B10	C8	D3
	A3		C10	D4
	A4			D5
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	A2	B10	C8	D3
	A3		C10	D5
	A4			
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	A2	B10	C8	D4
	A3		C10	
	A4			

Contidos

Tema	
1. La información económica y la toma de decisiones	1.- La información económico-empresarial 2.- La utilidad de la información económica 3.- Los usuarios de la información económica 4.- La información contable: características y requisitos

2. Concepto y División de la Contabilidad	1.- Introducción al concepto de Contabilidad 2.- Definición de Contabilidad 3.- División de la Contabilidad
3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	1.- El patrimonio de la empresa y sus componentes 2.- Análisis del activo 3.- Análisis del pasivo 4.- El fondo de maniobra 5.- El periodo medio de maduración de la empresa
4. Método contable y su instrumentalización	1.- El método contable: concepto y objetivos 2.- Los hechos contables: su clasificación y formulación 3.- Los hechos contables y el concepto de resultado 4.- La cuenta como instrumento contable 5.- Tipos de cuenta y su funcionamiento 6.- El método de partida doble 7.- El registro de las operaciones contables 8.- Cuentas administrativas y cuentas especulativas
5. El ciclo contable	1.- El ciclo contable: concepto y fases 2.- La fase inicial: investario y apertura 3.- El desarrollo del ejercicio: fase de gestión 4.- Las operaciones de conclusión del ejercicio: la afse de cierre 5.- La elaboración de las cuentas anuales
6.- La normalización contable	1. Introducción. 2. La empresa y la Normalización contable. 3. Tipos de regulación contable 4. Manifestaciones internacionales de la regulación contable. 5. La regulación contable en España.
7. La valoración contable	1. Introducción. 2. La valoración contable. 3. Valoración analítica y valoración sintética. 4. Criterios de valoración. 5. La valoración de los elementos patrimoniales según el P.G.C.E.
8. Análisis y contabilización de las existencias	1.- Concepto y clases de existencias 2.- La valoración de las existencias 3.- Contabilización de las existencias 4.- Depreciación de las existencias 5.- Problemática contable de los envases y embalajes
9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	1.- Introducción 2.- Efectivo y otros activos líquidos equivalentes 3.- Derechos corrientes de cobro 4.- La depreciación de los derechos corrientes de cobro
10. El pasivo corriente	1.- El pasivo: concepto y clases 2.- Los pasivos por operaciones de tráfico 3.- Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera 4.- Otras cuentas pasivas
11. Los inmovilizados material e intangible	1.- Concepto y clases 2.- Inmovilizado Material 3.- Inmovilizaciones Materiales en curso 4.- Inversiones Inmobiliarias 5.- Inmovilizado Intangible 6.- Correcciones valorativas
12. Las inversiones financieras	1.- Concepto y clases 2.- Valoración de las inversiones financieras 3.- Los derechos de suscripción 4.- La problemática contable de las acciones y participaciones de capital 5.- La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	4	6
Outros	2	0	2
Probas de resposta curta	2	18	20
Observación sistemática	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Outros	Entrevista persoal co alumno para analizar os seus problemas de aprendizaxe na materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Outros	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramiento/desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	20	A2 A3 A4	B10 C8 C10	D3 D5	
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia	70	A2 A3 A4	B10 C10	D4 D5	
Observación sistemática	Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que faciliten a obtención de datos cuantificables	10	A2 A3 A4	B10 C10	D3 D4 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Durante todo o curso o alumno será obxecto de probas escritas a fin de coñecer o seu grado de avance na materia, tanto como instrumento de autoevaluación como por parte do profesor. Estas probas serán obxecto de cualificación que configurarán o 20% da nota. O 10% outorgarase pola disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitud, ...). O 70% restante derivarase dun exame escrito de carácter global que se celebrará ao final do curso, convocatorias de maio/xullo. Para superar a asignatura será preciso obter na proba final unha nota mínima de 4 sobre 10; en caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter será un 4,5. Para a segunda convocatoria, de presentarse, manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á Resolución de exercicios de forma autónoma.

Bibliografía. Fontes de información

Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,

- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES**, Ed. Pirámide,

- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera**, Ed. Pirámide,

M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

Se les proporciona a los alumnos unos apuntes que cubren el programa propuesto, recogiendo los conocimientos que se pretenden trasladar al alumno en esta materia. Asimismo, a lo largo del curso, se les proporcionará material de carácter práctico.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Materia	Dirección de operacións			
Código	V03G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Crespo Franco, Tony			
Profesorado	Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva Piñeiro García, María del Pilar			
Correo-e	tcrespo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos y ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto e do proceso produtivo, modo e lugar de elaboración, recursos necesarios e súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.	B1 B10 B11	C6	
Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.	B1 B2 B10 B13 B14	C6	
Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6	D5
Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5

Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5
--	--------------------------------------	-----------	----

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DESEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37.5	40	77.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	75	105
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	32	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas na que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica será presencial. Correspóndense coas horas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	B1 B10 B11 B14	C6 C12	D5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e razoada en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación do alumno realizarase do seguinte xeito:

- Exame final (50% da nota final). Realizarase un único exame ao final do cuadrimestre que terá lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. O exame final constará dunha parte teórica e dunha parte práctica. Para superar o exame será necesario obter unha nota igual ou superior a 2,5 puntos e, como mínimo, o 40% da nota asignada en cada unha das partes teórica e práctica.
- Evaluación baseada nos traballos realizados, tanto en grupo como de maneira individual, nas sesións prácticas (40% da nota final).
- Evaluación baseada na participación do estudante nas distintas actividades de carácter presencial (10% da nota final).

As actividades de avaliación continua só se poderán realizar nas datas e sesións establecidas, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado polo profesor/a.

Para superar a materia é necesario cumprir dúas condicións: superar o exame final e acadar un mínimo de 5 puntos na materia.

O resultado da avaliación expresaráse unha escala de 0 a 10 puntos. No caso de superar o exame, a nota final da materia resultará da suma da nota acadada no exame e das notas dos traballos realizados nas prácticas e as actividades presenciais. No caso de non superar o exame, a nota final da materia será a resultante de expresar a nota do exame final nunha escala de 10 puntos.

A segunda convocatoria rexirase polas mesmas normas. O exame da convocatoria extraordinaria terá lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais.

IMPORTANTE: O calendario de exames é publicado ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais por se hai cambios no mesmo.

BOAS PRÁCTICAS:

- Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tabletas ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.
- Non está permitido comer nin beber (agás auga) durante as clases.
- As condutas inadecuadas, contrarias e perxudiciais para a convivencia e a súa corrección poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua do estudante responsable.
- É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.
- Calquera evidencia de traballos e/ou probas plaxiados ou copiados, total ou parcialmente, suporá unha calificación de suspenso en tódalas convocatorias do curso académico.
- Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.
- O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co seu D.N.I, pasaporte ou título de conducir, non sendo válido outro documento.
- Tódalas probas e exames deberán ser entregados á súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.
- A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a.

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptalas medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

ADAM, E.E. y EBERT, R.J., **Administración de la Producción y las Operaciones**, 1991,
CHASE, R.B.; JACOBS, F.R. y AQUILANO, N.J., **Administración de operaciones : producción y cadena de suministros**, 2014,
CRESPINO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control**, 2009,

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos**, 2005,

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios**, 1995,

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.), **Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios**, 1995,

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., **Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos.**, 1995,

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E.; AVELLA CAMARERO, L. y FERNÁNDEZ BARCALA, M., **Estrategia de Producción**, 2006,

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., **Dirección de la Producción. Métodos Operativos.**, 1994,

HEIZER, J. y RENDER, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones : Decisiones Estratégicas**, 2008,

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P., **Administración de Operaciones. Estrategia y análisis**, 2003,

MARTÍN PEÑA, M. L.; CARRASCO, E.; DÍAZ, E.; GARCÍA, F. y MONTERO, A., **Dirección de la Producción. Problemas y ejercicios resueltos**, 2003,

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; CHAMORRO MERA, A.; RUBIO LACOBIA, S. y BAÑEGIL PALACIOS, T.M., **Manual de Dirección de Operaciones**, 2005,

MIRANDA GONZÁLEZ, F.J.; RUBIO LACOBIA, S. y CHAMORRO MERA, A., **Dirección de Operaciones. Casos prácticos y recursos didácticos**, 2014,

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. y GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, 2010,

SCHROEDER, R.G., **Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones**, 1992,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, podéanse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Tamén aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos humanos				
Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	V03G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Velando Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Cruz González, María Montserrat Fernández Arias, M ^a Jesús Sánchez Sello, Francisco Javier Velando Rodríguez, María Elena			
Correo-e	velando@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos, e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	B1 B2 B5 B13 B14	C6	D4
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos	B3 B13	C6 C7	

Lograr por parte do alumnado a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos	B1 B5 B8 B9 B13	C6 C10 C16
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados así como a emisión dos informes correspondentes	B1 B5 B8 B9 B10 B13	C12
Conseguir que o alumnado fixe obxectivos, elabore estratexias e planos de acción coherentes co seu entorno	B1 B5 B13	C3 C5 C6 C11 C14

Contidos

Tema		
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa. Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa. Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento).	
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 4: Planificación de recursos humanos na empresa. Tema 5: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución. Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización. Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	17.5	32.5	50
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	12.5	12.5
Prácticas de laboratorio	20	35	55
Estudios/actividades previos	0	51	51
Sesión maxistral	37.5	16	53.5
Outras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación, resolución, presentación e debate de exercicios/cuestións/problemas/casos prácticos por parte do alumno/a, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor/a. O alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos específicos e axeitados, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios polo que é preciso que o alumno traballe previamente o material explicado polo profesor/a.
Prácticas de laboratorio	Exercicios de aplicación práctica de diversas técnicas por parte do alumno/a a través das TIC en aulas de informática, de forma individual ou en grupo, baixo a proposta, guía e supervisión do profesor/a
Estudios/actividades previos	Traballo autónomo do alumno/a que consistirá na procura, lectura e traballo de documentación, preparación e propostas de resolución de problemas e/ou exercicios, así como na preparación de probas avaliábeis
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos que debe desenvolver o estudante. Requírese que a participación activa do alumnado no aula. Ademais suele ser necesario que o alumnado traballe previamente o material entregado polo profesor/a.

Atención personalizada

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a comprensión da materia, a aplicación de técnicas específicas axeitadas, a argumentación, a capacidade de transmisión de contidos, na realización de presentacións, resolución de problemas, casos e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor/a (10% participación do alumnado nas clases, e 40% calidade do contido do traballo). A aplicación desta técnica será presencial e correspóndese coas prácticas da materia recollidas nos grupos medianos.	50	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C3 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D4
Outras	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica, na que se inclúen preguntas de desenvolvemento, preguntas cortas, problemas, e/ou actividades a resolver nas que o alumno debe plasmar os coñecementos teóricos e prácticos da materia	50	B1 B5 B10 B13 B14	C3 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota obtida polo alumno nas distintas actividades, a excepción da proba final, terá vixencia para as convocatorias ás que da dereito a matrícula de cada curso académico.

As actividades de avaliación continua só se poderán entregar nas datas e sesións establecidas; ademais poderanse facer probas de avaliación continua o longo do semestre, debendo cada alumno asistir ao grupo que teña asignado para a realización das mesmas. O cambio de grupo neste caso deberá ser autorizado por el profesor/a.

Os exames das convocatorias ordinarias e extraordinarias de esta materia terán lugar na data, hora e lugar establecido polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Según isto para o curso 2015/16 terán lugar nas seguintes datas: convocatoria fin de carreira 6 outubro 2015. Convocatoria ordinaria 19 xaneiro 2016. Convocatoria extraordinaria 12 xullo 2016.

IMPORTANTE: O calendario de exames publícase ó inicio do curso polo Decanato da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, pero dito calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da facultade, por se hai cambios.

RELACIÓN DE BOAS PRÁCTICAS:

1. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles, ordenadores portátiles, tablets ou similares nas sesións de traballo. Estes deben estar desconectados, agás autorización expresa do profesor/a.
2. Non está permitido comer nin beber (agás auga) na clase.
3. É imprescindible asistir ás sesións de aula co material necesario para o seu desenvolvemento.
4. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas.
5. Para a realización dos exames só se permite o uso de elementos de escritura e calculadora.
6. O alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I., pasaporte ou carné de conducir, non sendo válido outro documento.
7. Tódolos exames deberán ser entregados a súa finalización e baixo ningún concepto poderán ser sacados fora da aula.
8. A revisión de exames terá lugar só no horario e lugar establecido polo profesor/a.

No caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor/a poderá adoptalas medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

Bibliografía. Fontes de información

ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., **Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica.**, 2011,

ALLES, M.A, **Dirección Estratégica de Recursos Humanos**, 2ª ed., 2011,

BYARS, L. e RUE, L., **Gestión de los Recursos Humanos**, 1996,

DE LA CALLE, M.C. e ORTIZ DE URBINA, M, **Fundamentos de Recursos Humanos**, 2ª ed., 2013,

DESSLER, G., **Administración de Recursos Humanos**, 2009,

DELGADO Mª I., GÓMEZ L., VÁZQUEZ E., **Gestión de los Recursos Humanos, del Análisis Teórico a la Solución Práctica**, 2006,

DOLAN, S., VALLE, R., JACKSON, S e SCHULER, R.S., **La Gestión de los Recursos Humanos**, 2007,

FERNÁNDEZ AGUADO J., **Dirigir Personas en la Empresa. Enfoque conceptual y Aplicaciones Prácticas.**, 2007,

FISHER, C., SCHOENFELDT, L. e SHAW, J., **Human Resource Management**, 6th ed., 2006,

GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R., **Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos**, 2004,

LEAL, A., ALFARO DE PRADO, A., RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., **El Factor Humano en las Relaciones Laborales**, 1999,

ROBLEDO CAMACHO, M., **D3D. Un Enfoque Integral de la Dirección de Empresas**, 2004,

SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR, E.M., **Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico.**, 2003,

ODE, **Estudio de retribuciones 2012**, 2012,

<http://www.expansionyempleo.com>,

<http://www.losrecursoshumanos.com/>,

<http://www.rrhhdigital.com/>,

<http://www.rrhmagazine.com/>,

<http://www.empleo.gob.es/>,

<http://www.seg-social.es/>,

<http://www.sepe.es>,

<http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

Esta guía anticipa as liñas de actuación que se deben levar co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia pódense requirir reaxustes ou comentarios adicionais ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase, e/ou do grupo de destinatarios e/ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Neste caso aportarase ó alumnado a información e as pautas concertas que o profesor/a estime necesarias.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	V03G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Álvarez García, María Begoña Verdugo Matés, María Victoria Cal Bouzada, María Isabel			
Profesorado	Álvarez García, María Begoña Cal Bouzada, María Isabel Otero Giráldez, María Soledad Verdugo Matés, María Victoria			
Correo-e	ical@uvigo.es alvarez@uvigo.es vverdugo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/vverdugo/			
Descrición xeral	La asignatura se encuadra en el primer cuatrimestre del segundo curso del grado. Se trata de una materia para alumnos que ya han completado el primer curso, y que por tanto poseen formación en las disciplinas de matemáticas y estadística, un conocimiento básico de las cuales es muy importante para el estudio de la econometría. De este modo, el alumno se halla preparado para abordar una asignatura de análisis como es la econometría, en la que emplear sus conocimientos estadísticos para construir modelos econométricos generales, que son aplicables en principio al estudio y resolución de problemas de una amplia variedad de materias relacionadas con la titulación.			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprensión de las técnicas econométricas básicas desde un punto de vista teórico y aplicado.	B1 B13	C7	
Manejo de las técnicas y herramientas básicas para la cuantificación de las relaciones entre variables relevantes del mundo económico y empresarial.	B13	C12	
Capacidad de abordar de manera eficaz problemas del ámbito empresarial utilizando el instrumental econométrico adecuado.	B1 B2	C12	D3
Habilidad para argumentar y obtener conclusiones de forma rigurosa a partir de la evidencia empírica.	B1 B2 B5		

Contidos	
Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición y objetivos del modelo econométrico. Diseño y construcción del modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación del modelo. Hipótesis básicas del modelo. Estimación e interpretación de los coeficientes estimados. Propiedades de los estimadores. Bondad de ajuste. Contrastes de hipótesis. Predicción. Otras cuestiones relacionadas con el Modelo de Regresión Lineal Clásico.

3. Incumplimiento de las hipótesis clásicas.

Análisis, consecuencias, diagnosis y posibles soluciones del incumplimiento de las hipótesis clásicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Prácticas en aulas de informática	15	30	45
Titoría en grupo	5	0	5
Outras	2	20	22
Observación sistemática	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, complementada con el uso de medios audiovisuales, así como la introducción de algunas preguntas dirigidas al estudiante, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Permite al alumnado implementar de forma efectiva los conocimientos teóricos adquiridos a partir de las sesiones magistrales a través de la realización de actividades tales como ejercicios y problemas. Los objetivos de esta técnica son: alcanzar una mayor competencia en el manejo de los contenidos aprendidos así como ilustrar sus potenciales aplicaciones.
Prácticas en aulas de informática	En estas sesiones de laboratorio informático se aplicaran los conocimientos adquiridos en las clases teóricas y prácticas para realizar supuestos prácticos con la ayuda de un paquete informático econométrico. Los alumnos trabajarán de forma autónoma, individualmente o en grupo, bajo la supervisión del profesor.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para asesoramiento y desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Prácticas en aulas de informática	
Titoría en grupo	

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas e/ou exercicios	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de ejercicios, cuestiones, exposición en pizarra, trabajos, etc...	20	B1 B2 B5	C7 C12	D3
Prácticas en aulas de informática	La valoración en este contexto puede consistir en la entrega de supuestos resueltos, exposición de supuestos en el laboratorio, trabajos, etc...	20	B1 B2 B5 B13	C7 C12	D3
Outras	Prueba final	50	B1 B5	C7 C12	
Observación sistemática	Seguimiento de la presencia y actitud del alumno en todas las actividades a realizar	10	B1 B2 B13		D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

El docente podrá establecer una nota mínima en la prueba final para poder superar la asignatura

Bibliografía. Fontes de información

Verdugo Matés, M.V. y otros, **Análisis Econométrico. Una aproximación práctica con Shazam**,
 Fernández-Jardón, C. M. y otros, **Econometría Estática Aplicada**,
 Novales, A, **Econometría**,
 Greene, W.H., **Análisis Econométrico**,
 Guisan M.C, **Econometría**,

Dougherty, C., **Introduction to Econometrics**,
Wooldridge, J.M, **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**,
Goldberger, A.S., **Econometría Básica**,
Gujarati, **Econometría**,
Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, **Introducción a la Econometría**,
Carrascal, U. y otros, **Análisis Econométrico con EViews**,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia en el doble Grado Administración y Dirección de Empresas-Derecho se imparte en el 1º cuatrimestre del 2º curso y el profesor responsable es Mª Soledad Otero Giráldez

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	V03G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Profesorado	André Fernández, Rafael Diéguez Ferreiro, Ricardo Miguel			
Correo-e	rdieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia CONTABILIDADE FINANCEIRA *II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia de CONTABILIDADE FINANCEIRA *I do primeiro cuadrimestre do 2º Curso do Grao en ADE, centrándose no estudo da *contabilización das operacións vinculadas co ciclo de capital. Para o que se estuda a problemática contable das transaccións con instrumentos financeiros, na súa dobre vertente investimento e financiamento, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática da emisión de instrumentos financeiros por parte das entidades que teñan a forma xurídica de sociedade. Así mesmo complétase o estudo da problemática dos activos non correntes operativos, facendo especial incidencia na depreciación do inmovilizado . Finalizando o programa co estudo das contas anuais. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	A2 A3 A4	B1	C4	D3 D5
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	A2 A3 A4	B9 B10 B14	C6 C7 C10	D4
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	A2 A3 A4 A5	B1 B5 B13	C4 C12 C16	D3 D4 D5

Contidos

Tema	
*I. Os INVESTIMENTOS FINANCEIROS. ACTIVOS FINANCEIROS	*I.1.- Instrumentos financeiros. *I.2.- Activos financeiros. Concepto e clasificación. *I.3.- Créditos comerciais e non comerciais. *I.4.- Valores representativos de débeda. *I.5.- Investimentos en instrumentos de patrimonio. *I.6.- *Reclasificación e baixa de activos financeiros. *I.7.- Deterioración de valor dos activos financeiros.
*II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (*I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	*II.1.- As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. *II.2.- O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. *II.3.- *Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. *II.4.- *Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. *II.5.- Do negocio sobre as propias accións.
*III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (*I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	*III.1.- A *autofinanciación: Concepto e clases. *III.2.- O resultado do exercicio e base de repartición. *III.3.- Orde de *prelación na distribución das ganancias. *III.4.- Remuneración das accións. *III.5.- As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento *III.6.- Outros participantes. *III.7.- O resultado negativo: A absorción de perdas *III.8.- Os resultados pendentes de aplicación
*IV.- FINANCIAMENTO *BASICA: (*I) PATRIMONIO NETO. (2) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONS, DOAZONS E LEGADOS RECIBIDOS	*IV.1. Problemática dos activos financeiros dispoñibles para a venda. *IV.2. Operacións de cobertura *IV.3.- Subvencións, doazóns e legados recibidos.
*V.- *FINANCIACION *BASICA: (*II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E *EMPRESTITOS	*V.1.- Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. *V.2.- Tipos de préstamos e *empréstitos. *V.3.- A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e *empréstitos. *V.4.- Problemática contable dos préstamos e *empréstitos ordinarios. *V.5.- Problemática contable dos *empréstitos *convertibles. *V.6.- Problemática contable do *leasing ou arrendamento financeiro.
VIN.- *FINANCIACION *BASICA: (*II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIONS	- VIN.1.- Provisiones: Concepto. - VIN.2.- Problemática contable das provisiones. - VIN.3.- Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. - VIN.4.- Provisión para outras responsabilidades.
*VII.- ACTIVO NON CORRENTE, O INMOBILIZADO *TECNICO E Os INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS.	*VII.1.- Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. *VII.2.- Problemas *valorativos. Inmovilizado material e *intangible *VII.3.- Investimentos inmobiliarios *VII.4.- Activos non correntes mantidos para a venda *VII.5.- A depreciación do inmovilizado como compoñente do resultado da unidade económica. *VII.6.- Métodos de amortización: Prácticos e teóricos. *VII.7.- Deterioración de valor de activos non correntes.

*VIII.- CONTAS ANUAIS

- *VIII.1.- Marco xurídico das contas anuais
- *VIII.2.- O Balance
- *VIII.2.1.- Concepto e representatividade do Balance
- *VIII.2.2.- Normas aplicables ao Balance de situación
- *VIII.2.3.- Contido e estrutura do Balance
- *VIII.3.- A conta de perdas e ganancias
- *VIII.3.1.- Os gastos: Definición e recoñecemento
- *VIII.3.2.- Os ingresos: Definición e recoñecemento
- *VIII.3.3.- As distintas categorías dos resultados empresariais
- *VIII.3.4.- O imposto sobre sociedades
- *VIII.4.- O estado de cambios no patrimonio neto
- *VIII.4.1.- O estado de ingresos e gastos recoñecidos
- *VIII.4.2.- O estado total de cambios no patrimonio neto
- *VIII.5.- O estado de fluxos de efectivo
- *VIII.6.- A memoria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	15	20
Sesión maxistral	30	30	60
Seminarios	25	25	50
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	4	16	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	CONTROL TITORIAL DO PROCESO DE APRENDIZAXE DO ALUMNO. EXPOSICIÓN, RESOLUCIÓN DE DÚBIDAS E REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL
Sesión maxistral	EXPOSICIÓN EN AULA, POR PARTE DO PROFESOR, DOS CONTIDOS MAIS RELEVANTES E DE MAIOR DIFICULTADE CONCEPTUAL.
Seminarios	REALIZACIÓN DE CASOS PRÁCTICOS POLO ALUMNO

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	ATENCIÓN ÁS DIFICULTADES QUE OS ALUMNOS CONSULTEN NEL HORARIO DE *TUTORÍAS
Titoría en grupo	ATENCIÓN ÁS DIFICULTADES QUE OS ALUMNOS CONSULTEN NEL HORARIO DE *TUTORÍAS

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Titoría en grupo	REALIZACIÓN DE PROBAS DE CONTROL	15	A2 A3	B1 B9 B10	C10	D3 D4 D5
Seminarios	AVALIACIÓN INDIVIDUAL DE PROBLEMAS	10		B1 B5 B9		D3 D4 D5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	RESOLUCIÓN DUNHA PROBA ESCRITA PRESENCIAL AO FINAL DO CUADRIMESTRE, SOBRE A ADQUISICIÓN DE COMPETENCIAS DE COÑECEMENTO E DESTREZA NA PRÁCTICA	75	A2 A3 A4 A5	B5 B13 B14	C4 C6 C7 C12 C16	D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

&*<*>EN SEGUNDA CONVOCATORIA MANTERASE A NOTA DA AVALIACIÓN CONTINUA&*<*>;

Bibliografía. Fontes de información

BESTEIRO VARELA, MARÍA AVELINA, **CONTABILIDAD FINANCIERA SUPERIOR**, ÚLTIMA, **PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD**,
HERRADOR ALCAIDE, TERESA, **CONTABILIDAD FINANCIERA SUPERIOR**, ÚLTIMA, **TEXTO REFUNDIDO LEY DE SOCIEDADES DE CAPITAL**,
SÁNCHEZ FERNÁNDEZ DE VALDERRAMA, JOSE LUIS, **TEORÍA Y PRÁCTICA DE LA CONTABILIDAD**, ÚLTIMA,
TRIGUEROS PINA, JOSÉ ANTONIO Y OTROS, **FUNDAMENTOS Y PRÁCTICA DE CONTABILIDAD**, ÚLTIMA,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil/V03G020V01205

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de investimento				
Materia	Decisións de investimento			
Código	V03G020V01402			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez de Prado, Francisco			
Profesorado	Docampo Barrueco, Jose Maria García Torea, Nicolás Rodríguez de Prado, Francisco			
Correo-e	fprado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese dotar ao alumno dos coñecementos teóricos necesarios e a capacidade analítica para resolver problemas de pequena complexidade no ámbito da xestión financeira, principalmente na avaliación de rendibilidade de investimentos. Os coñecementos adquiridos serven como base previa para afrontar o estudo doutras materias do Grao na área de Finanzas.			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados de aprendizaxe		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Conocer los principios básicos de la gestión financiera de empresas	B1	C3 C5
Conocer el objetivo financiero	B1 B14	C3 C5 C16
Nova	B1 B3 B10 B11 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16
Conocer el concepto de inversión y sus implicaciones en el sistema empresarial	B1 B14	C3 C5 C16

Conocer y aplicar las principales técnicas analíticas para determinar la rentabilidad de las inversiones	B1 B3 B10 B11 B13 B14	C7 C10 C11 C12 C16
Interpretar y dar a conocer los diferentes resultados obtenidos en la evaluación y rentabilidad de inversiones	B1 B10 B11 B13 B14	C7 C11 C12 C16
Aplicar herramientas informáticas en la resolución de supuestos prácticos de evaluación de la rentabilidad de inversiones	B1 B3 B10 B11 B13 B14	C12 C16
Conocer y valorar la incidencia del riesgo en la rentabilidad de las inversiones	B1 B3 B10 B14	C7 C11 C12

Contidos

Tema	
Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico financeira da empresa: Os fluxos financeiros na empresa. O equilibrio entre as masas patrimoniais: o concepto de Fondo de Rotación. Os ciclos de actividade da empresa e o Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financeiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento Efectos do tempo sobre o valor do diñeiro: a inflación e o tipo de interese. Valor futuro do diñeiro: operacións de *capitalización. Valor actual do diñeiro: operacións de actualización. Cálculo de rendas.
Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación investimentos na empresa. implicacións dos investimentos para a empresa.
Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Avaliación de investimentos	Métodos estáticos de selección de investimentos. A taxa de actualización ou custo de capital da empresa. O criterio do valor capital. O criterio da TIR. *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: Condicións para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a *homogeneización. A *inconsistencia da TIR.
Interpretación e toma de decisións de investimento	- *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR: Condicións para a non concordancia entre ambos e punto de Fisher. Comparación da rendibilidade de varios investimentos: a *homogeneización. A *inconsistencia da TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento - Metodoloxías complementarias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	12	10	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	10	10
Sesión maxistral	30	58	88
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Prácticas en aulas de informática	Proposta de problemas complexos da materia. Explicación e uso de ferramentas informáticas aplicadas a resolución de problemas financeiros. Introducción de datos, estrutura e aplicación de funcións financeiras. Presentación e análise de resultados
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación e resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan que os alumnos consoliden coñecementos. Os alumnos poden *interactuar co profesor a través de preguntas que se responderán de maneira personalizada.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán a parte de avaliación continua da materia que suporá unha porcentaxe da cualificación final.
Sesión maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos resolverán supostos propostos ao longo do cuadrimestre de maneira autónoma. Estes supostos serán avaliados polo profesor a través da medición de adquisición de competencias e constituirán a parte de avaliación continua da materia que suporá unha porcentaxe da cualificación final.	20	B1 B3 B10 B11 B13 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución de una prueba escrita presencial, al final del cuadrimestre, sobre la adquisición de competencias de la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria	80	B1 B10 B11 B13 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria de xullo séguese o mesmo esquema de avaliación, polo que o exame puntúase sobre 7 puntos e consérvanse as notas das *tutorías personalizadas do cuadrimestre.

Bibliografía. Fontes de información

Irene Pisón Fernández, Dirección y gestión financiera de la empresa , Pirámide,
Pindado García, J., Finanzas empresariales , PAraninfo,
FAITIC, Material teórico y práctico ,
Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., Dirección Financiera I. Selección de inversiones. , Pirámide.,
Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., Gestión financiera : teoría y casos prácticos , Tórculo.,
Fernández Alvarez, A.I., Introducción a las finanzas. , Civitas,
Hayat, S. y San Millán, A., Finanzas en excel. , McGraw Hill,
López López, V.; Illanes Sánchez, J.C., Casos de Economía de la Empresa: modelos y soluciones con excel , Netbiblo,
Mascareñas Pérez Iñigo, J., Finanzas para directivos , Pearson,
Suárez Suárez, A.S., Decisiones óptimas de inversión y financiación , Pirámide,
Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., Prácticas de Dirección Financiera , Pirámide,
Valls Martínez, Mª del Carmen, Introducción a las Finanzas , Pirámide,

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M. *Dirección Financiera* Pirámide. Madrid. 2006.

Hayat, S. y San Millán, A. *Finanzas en excel*. McGraw Hill. Madrid. 2006.

López López, V.; Illanes Sánchez, J.C. *Casos de Economía de la Empresa Netbiblo*, 2002.

Pisón Fernández, I. *Dirección y Gestión Financiera de* <?xml:namespace prefix = " st1" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smarts" />la Empresa: Pirámide, 2001.<?xml:namespace prefix = " o" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:office" />

Valladolid González

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

Planificación financeira/V03G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Materia	Dirección comercial I			
Código	V03G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	García Rodríguez, María José			
Profesorado	García Rodríguez, María José Martínez Senra, Ana Isabel Otero Neira, María del Carmen Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Correo-e	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)La materia conecta al alumno con aspectos del marketing básicos para conocer y entender el mercado y los consumidores de la empresa. En concreto, la asignatura Dirección Comercial 1 pretende ahondar en el estudio del marketing estratégico y de las herramientas de análisis y planificación del mercado de cara a desarrollar estrategias exitosas para las empresas en el mercado.			

Competencias	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprensión de los conceptos básicos, el contenido actual del marketing y su papel en las organizaciones.	C6 C14		
Saber aplicar los conceptos básicos del marketing a las organizaciones.	B1 B5	C6 C14	D3

Contidos	
Tema	
Tema 1. Introducción y contenido del marketing	
Tema 2. La planificación de marketing	
Tema 3. Análisis del mercado y de los consumidores	
Tema 4. La segmentación de mercados	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de tipo test	2	43	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Sesión maxistral	SESIÓN MAGISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requírese a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións e debates. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas suscitadas ao longo da clase. En ningún caso as transparencias entregadas polo profesor constitúen material suficiente sobre o contido da asignatura.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que realízanse problemas, exercicios e exposicións relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Tempo dedicado polo profesor a atención e orientación colectiva dos estudantes

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Tempo dedicado polo profesor á atención personalizada do estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Sesión maxistral	Pode ser obxecto de avaliación calquera actividade realizada na aula.	10	C6	C14	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos e a comunicación oral e escrita.	30	B1 B5	C6 C14	D3
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha/s resposta/s entre un número limitado de posibilidades. As respostas erróneas penalizan.	60	B1	C6 C14	D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Los alumnos de evaluación continua para superar la asignatura tienen que cumplir dos condiciones: (1) obtener una puntuación mínima de 5 puntos en el conjunto de las pruebas a evaluar y (2) obtener como mínimo 2 puntos sobre 6 en la prueba tipo test. La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, etc.), se mantiene en la convocatorias de mayo y julio del curso académico en vigor pero NO se guardará para cursos sucesivos. Los alumnos que no puedan seguir la evaluación continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con la del resto de los alumnos.

Bibliografía. Fontes de información

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T.; Juan, J.M., **Introducción al marketing**, 3ª, Pearson,
López, M.J., **Marketing estratégico**, 1ª, Pearson,
Santesmases, M.; Merino, M.J.; Sánchez, J.; Pintado, T., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Pirámide,
Santesmases, M., **Marketing. Conceptos y estrategias**, 6ª, Pirámide,
Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., **Fundamentos de marketing**, 1ª, Esic,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/V03G020V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V03G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Díaz Vázquez, Raquel Falagán Mota, Jorge Martín Moreno, José María Montero Muñoz, María			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web	http://http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A macroeconomía céntrase no estudo da conduta da economía no seu conxunto. Analiza: o crecemento a longo prazo, as fluctuacións cíclicas da produción total, o desemprego e a inflación, a oferta monetaria e o déficit presupuestario e o comercio e as finanzas internacionais. Ademais estuda o efecto que ten sobre a economía a aplicación por parte dos gobernos de diferentes políticas económicas			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar axeitadamente o problema	A2	B1		
	A5	B2		
		B5		
		B10		
Comprender as bases de funcionamento da economía tanto nos ámbitos máis amplos coma nos máis próximos	A2	B1	C2	
		B13	C9	

Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	A3 A4	B3 B6 B8	C16	
Esptar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulase	A2	B1 B2	C9	D1

Contidos

Tema	
1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de xuro. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DA	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	(*)
8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro	(*)
9. Macroeconomía nunha economía aberta.	Tipos de cambio. Mercado de divisas. Balanza de pagamentos e tipos de cambio. Mercados financeiros e tipos de cambio.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	28	42	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	18	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encaminadas a tomar contacto y reunir información sobre el alumnado, así como a presentar la materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre a materia objeto de estudio.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividad en la que se formulan problemas o ejercicios relacionados con la materia. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la aplicación de la lógica, fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. También podrán analizarse hechos, problemas o sucesos reales con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, reflexionar y completar conocimientos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante as prácticas e tutorías en grupo, preténdese tamén orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ao comezo do curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a asignatura.	40	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B10 B13	C2 C9 C16	D1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O examen evaluará toda a materia exposta ao longo do curso.	60	A2	B1 B2 B5		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na **1ª convocatoria** o alumno/a terá a posibilidade de superar a materia a través da avaliación continua.

Se o alumno/a non realizou a avaliación continua ou quere mellorar a cualificación obtida a través desta, **poderá presentarse ao exame final escrito**. Nese caso, a nota final da materia resultará da **suma ponderada da nota obtida na avaliación continua**, que supoñerá un 40% da nota final, **e a nota obtida no exame escrito**, que valerá o 60% restante da nota final. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10. **Na 2ª convocatoria manterase este mesmo criterio**; é dicir, a nota da avaliación continua pondérase por un 40% e a nota do exame escrito por un 60%.

Avaliación continua:

O 40% (no caso de optar por presentarse ao exame final) ou o 100% da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que inclúe a asistencia tanto ás clases teóricas coma ás clases prácticas e a nota das probas que se realizan ao longo do curso. Concretamente, a puntuación será a seguinte:

- Ata 10 puntos polas notas das probas realizadas.

A asistencia ás clases teóricas e clases prácticas é obrigatoria para poder realizar unha avaliación continua, polo que a ausencia inxustificada será penalizada segundo os seguintes criterios:

- 0-3 faltas sen xustificar: Non se restan puntos.
- 4-5 faltas sen xustificar: 1 punto menos.
- 6-7 faltas sen xustificar: 2 puntos menos.
- A partir de 8 faltas sen xustificar: A puntuación da avaliación continua reducirase en 2 puntos por cada nova falta

Exame escrito (ata 6 puntos)

:

Realizarase un exame final escrito, no caso de que o alumno/a non realizase a avaliación continua ou desexa mellorar a cualificación obtida nela, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. Será necesario, para poder superar a materia, alcanzar unha nota de 5 puntos sobre 10 no exame.

Os alumnos que non realicen a avaliación continua nin o exame final teñen dereito a figurar en actas como "non presentados"

NOTA IMPORTANTE SOBRE A 2ª CONVOCATORIA:

A cualificación que obtivesen os alumnos pola avaliación continua manterase na 2ª convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Blanchard, O.; Amighini, A. y Giavazzi, F., **Macroeconomía**, 5ª edición,,

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., **Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos**, 3ª edición,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º curso do Programa de Simultaneidade e o profesor responsable é Jorge Falagán Mota

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	V03G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Castro Fernández, Ana Esther Rodríguez Míguez, Eva María			
Profesorado	Castro Fernández, Ana Esther González Cerdeira, Juliá Rodríguez Míguez, Eva María			
Correo-e	esther@uvigo.es emiguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura proporciona ós alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Estúdanse os principais obxetivos de estabilización coxuntural, as características das ferramentas monetarias, fiscais, comerciais, cambiarias e as principais políticas sectoriais.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Posuír e comprender coñecementos acerca de: As institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais acerca de como funciona a economía	B1	C2	D1
	B2	C12	D5
	B5	C13	
	B8	C16	
	B9		
	B13		
Solucionar de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	B14		
	B1	C2	D1
	B2	C12	D5
	B5	C13	
	B8	C14	
	B9		
	B13		
	B14		

Mobilidade e *adaptabilidade a contornas e situacións diferentes	B1 B2 B5 B8 B9 B13 B14	C2 C12 C13 C14 C16	D1 D5
Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	B1 B2 B5 B8 B9 B13 B14	C2 C12 C13 C14 C16	D1 D5

Contidos

Tema	
Obxetivos da Política económica.	Introducción á política económica. Obxetivos da política económica.
Política monetaria	Institucións. Oferta e demanda de diñeiro. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Políticas de ingreso e gasto público.
Política económica exterior .	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Titoría en grupo	5	5	10
Sesión maxistral	30	60	90
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da asignatura para asesoramento / desenvolvemento de actividades da asignatura e do proceso de aprendizaxe
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.
Titoría en grupo	As clases prácticas e tutorías en grupo teñen como obxectivo axudar o alumnos a consolidar os coñecementos adquiridos nas clases teóricas. Ademais permiten os profesores orientar os alumnos e resolver as dúbidas que poidan xurdir no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Prácticas de laboratorio	A efectos prácticos, non se establece distinción entre prácticas de laboratorio e titorías de grupo. Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas, como son: estudo de temas mediante o uso de material bibliográfico e estatístico, participación activa no desenvolvemento da materia, resolución de exercicios, cuestionarios, etc. A calificación global realizarase conxuntamente coas tutorías en grupo.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B13 B14	C12 C13 C16	D1 D5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exames escritos e/ou orais. Será necesario acadar un nivel mínimo para superala materia.	70	B1 B5 B13 B14	C2 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Ochando, C. (coord), **Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales**, Tirant lo Blanch, Valencia,
Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, Madrid.,
Fernández Díaz et al, **Política Económica**, McGraw Hill, Madrid,
Blanchard, O. et al., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF Staff Position Note,
García Reche, Andrés (coord), **Política Económica Sectorial y Estructural**, Tirant lo Blanch, Valencia,
Krugman, P. y Obstfeld, M., **Economía internacional : teoría y política**, Pearson Educación, Madrid,
Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, Antoni Bosch,
Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, Cambridge,
Parejo, A. et al., **Manual de sistema financiero español**, Ariel, Barcelona,
Scheller, H., **El BCE: historia, misión y funciones**, BCE,
Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,
Banco de España, <http://www.bde.es>,
Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,
Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/V03G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101